İsraf Ve Cimrilik
Gönderen Kadir Hatipoglu - Mayıs 04 2023 01:00:00

İsraf Ve Cimrilik

           İsraf, dengesiz aşırı harcama, haddi aşma demektir. İsrafa sapana da müsrif denir. Cenâbı Allah; nîmetlerini Yeryüzünde dengeli olarak verdiğinden, israf edilerek saçılıp tüketilmesini istememektedir. Harcamalarda, ne israf ve ne de cimrilik olmayan orta yol en uygun olanıdır. Böylece tabiattaki denge korunacak, toplumlar nimet ve rızıklardan adaletle istifade edeceklerdir. Oysa insanların birçoğu da israfa da cimriliğe de saparak negatif bir tutum sergilemektedir. İsraf ,Çağımızın, en kötü ve bulaşıcı hastalıklarından olan bir hastalıktır.

           İsraf bulaştığı toplumları yokluğa ve sefalete sürükleyen illet bir hastalık türü. İsrafın her türlüsü zararlı ve haramdır. Yüce yaradan gönderdiği kutsal kitaplarda israfı haram kılmış, kaçınılmasını emretmiştir

اِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

            …Allah, israf edenleri sevmez.(6 En’am/141)
وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلاَ تُسْرِفُوا اِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ. .. Yiyin, için fakat israf etmeyin. Allah israf edenleri sevmez. (7 A’raf/31)

           Cenâbı Allah'ın lütfu ile verilen nimetleri, gerek kendimiz kullanırken ve gerekse başkalarına istifade ettirirken etrafa saçarak israf edilmemelidir. Çünkü Allah, israf edenleri sevmemekte, böylelerine alçaltıcı bir azab hazırlamıştır.

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللهِ الَّتِى اَخْرَجَ لِعِبَادِهِ

وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ
الرِّزْقِ
 قُلْ هِىَ
لِلَّذِينَ
اَمَنُوا فِى
الْحَيَوةِ
الدُّنْيَا
خَالِصَةً
يَوْمَ
الْقِيَمَةِ
كَذَلِكَ
نُفَصِّلُ
اْلاَيَاتِ
لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ

            De ki: "Allah'ın kulları için çıkardığı zineti, güzel ve tatlı rızıkları kim haram etmiş? " De ki: " Bütün bunlar dünya hayatında iman edenler içindir. Kıyamet Günü'nde ise tamamen onlara mahsustur... "(7 A’raf /32)
اَلَمْ
تَرَوْا
اَنَّ اللهَ
سَخَّرَ
لَكُمْ مَا
فِى
السَّمَوَاتِ وَمَا فِى
اْلاَرْضِ
وَاَسْبَغَ
عَلَيْكُمْ
نِعَمَهُ
ظَاهِرَةً
وَبَاطِنَةً
وَمِنَ
النَّاسِ
مَنْ
يُجَادِلُ
فِى اللهِ
بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَلاَ
هُدًى وَلاَ
كِتَابٍ
مُنِيرٍ
            ... Muhakkak ki Allah, göklerde ve yerde bulunan şeyleri hizmetinize verdi ve görünür görünmez nimetlerini, üzerinize bol bol saçtı... (31 Lokman/20)

           Cenâbı Allah, halife olarak yarattığı insana büyük lütuf ve ihsan da bulunmuştur. Gökte ve yerde bulunanları onun emrine vermiş, görünür ve görünmez nimet ve rızıkları, insanoğlunun cömertçe istifadesine ayırmıştır. Ancak verilenler dengeli bir biçimde kullanılmalı, israfa ve cimriliğe gidilmemelidir.

وَلاَ
تُطِيعُوا
اَمْرَ
الْمُسْرِفِينَ   İsraf etmeyi adet haline getirerek yaratılış düzenini bozmaya çalışanlara itaat edilmesi zulümden başka birşey değildir.Ayeti Kerimede
وَلاَ
تُطِيعُوا
اَمْرَ
الْمُسْرِفِينَ   Ölçüyü aşıp, aşırı giden-lerin sözüne uymayın(26 Şuarâ/151) Çünkü herşey, bir sistem içinde ölçülü olarak insanların istifadesine ayrılmıştır. Hep israf eden, gereksiz yere saçıp savuran kimselerin buyruğuna girerek nimet ve rızıklar tüketilmemelidir. Muhterem Kardeşlerim. Zengin olsun fakir olsun herkesin israftan kaçınması gerektiğini vurgulayan bir ayeti kerimede. وَلاَ
تَجْعَلْ
يَدَكَ
مَغْلُولَةً
اِلَى
عُنُقِكَ
وَلاَ
تَبْسُطْهَا
كُلَّ
الْبَسْطِ
فَتَقْعُدَ
مَلُومًا
مَحْسُورًا
            "Eli sıkı olma, büsbütün eli açıkta olma, sonra kınanır, kaybettiklerinin hasretini çeker kalırsın”(17-İsra/29) Değerli müminler
            İsrafa örnekler öyle çok ki… Ancak zamanımızın en önemli olan birkaç tanesine değinmek istiyorum.
            Zaman israfı… Yemek israfı… Su israfı… Enerji israfı…

            Öyle bir hale geldik ki soluduğumuz havayı bile israf eder olduk. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte israfta da

artışlar çoğaldı maalesef. Klimaların, termik santrallerin, egzoz dumanlarının çevreye yaydığı zehirle çevremizi ve soluduğumuz havayı da israf ettiğimiz görülüyor.
            Klimalar faydalı gibi görülmesine rağmen, son derecede zararlı teknolojik aletlerdir. Hem elektrik, hem de soluduğumuz havanın israfına yol açan, hızla atmosferi ısıtıp (küresel ısınma dediğimiz) çağımızın en zararlı olayının gerçekleşmesine sebep olan bir icat.
            Dünya ısındıkça klima kullanımı artıyor insanlar sıcaktan yürüyemez hale geldiğinden klimalı arabalarda işe gidip geliyor. Bu da hem klimanın hem de egzozdan çıkan zehirli dumanın dünyayı ısıtmasına neden oluyor…

            Zaman israfı; zamanımızı nerede, ne kadar, ne için israf ediyoruz? Allahın resulu bir hadisi şerifte
قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ:
نِعْمَتَانِ
مَغْبُونٌ
فِيهِمَا
كَثِيرٌ مِنَ
النَّاسِ:
الصِّحَةُ
وَالْفَرَاغُ İbnu Abbas (radıyallahu anhümâ) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "İki (büyük) nimet vardır. İnsanların çoğu onlar hususunda aldanmıştır: * Sıhhat, * Ve boş vakit!" [Buharî, Rikak 1; Tirmizî, Zühd 1, (2305).]

            Su israfı, önlenmezse hayatımızı tehdit eden bir hastalıktır. Su canlılar için olmazsa olmaz bir sıvı. Suyu bizim kadar israf eden saçıp savuran bir başka millet daha var mıdır acaba? Bana göre yoktur, çünkü bizim gibi yaz kış demeden şakır şakır su akıtarak halı ve ev yıkayan, bu olayın adet halini almış bir başka toplum daha yoktur. Bizim hanımlarımız su hortumdan oluk oluk akmayınca, temizlik yapmış gibi hissedemediği için kendini… Bizim kadar su israf eden başka ülke yoktur…(araba yıkamak da dâhil) Bakın Batılılara; Onlar Evlerine ayakkabılarla girdiği halde bizim kadar çok su harcayarak halı yıkamıyor. Elbette ki bizler Müslümanlar olarak temizliğe daha dikkatliyiz ama bu Rabbimizin bizler için verdiği ve tükenmesiyle hayatımızı tehdit edecek olan bir maddeyi gelişi güzel kullanmamızı gerektirmez…
            Afrika ülkelerinde 50 derece sıcakta Ramazan ayında oruç tutup, bırakın kullanmayı, hortumdan akıtmayı, içecek bir damla suya hasret insanlar var. O insanlar hem oruç tutuyor o sıcakta hem hararetini giderecek bir damla suyu bulamıyor. Suyumuzun kıymetini bilelim boşa akıtmayalım, temizliği daha az suyla yapmaya özen gösterelim. Su israfıyla alakalı birkaç hadis-i Şerif var. Bazılarını arz edeğüim.
أنَّ رَسُولَ
اللّهِ

مَرَّ
بِسَعْدٍ،
وَهُوَ
يَتَوضَّأ.
فقَالَ: »مَا
هذَا
السَّرَفُ؟«
فقَالَ: أفِي
الْوُضُوءِ
إسْرَافٌ؟
قَالَ:
»نَعَمْ.
وَإنْ كُنْتَ
عَلى نَهَرٍ
جَارٍ
            Bir gün sa’d abdest alırken Rasulullah (S.A.V) onun yanından geçti ve “Bu İsraf nedir?” buyurdu. Sa’d de: “abdestte israf var mı?” diye sorunca, Rasulullah (S.A.V):
“Akan bir nehir üzerinde olsan bile evet” dedi.

            Başta israfa örnekler vermiştik hani. Zaman, yemek, su, enerji ve soluduğumuz hava…

Bunlara en güzel bir örnek şu hadisi şerif olsa gerek.
قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ: َ
يَزُولُ
قَدَمَا
عِبْدٍ
يَوْمَ
الْقِيَامَة&#16
16; حَتّى
يُسْألَ عَنْ
أرْبَعٍ: عَنْ
عُمُرِهِ
فِيمَا
أفْنَاهُ،
وَعَنْ
عِلْمِهِ مَا
عَمِلَ بِهِ،
وَعَنْ
مَالِهِ مِنْ
أيْنَ
اكْتَسَبَهُ
وَفيمَا
أنْفَقَهُ،

وَعَنْ
جِسْمِهِ
فيمَا أبَْهُ
             Ebu Berze (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kıyamet günü, dört şeyden sual edilmedikçe, kulun ayakları [Rabbinin huzurundan] ayrılamaz: * Ömrünü nerede harcadığından, * Ne amelde bulunduğundan, * Malını nerede kazandığından ve nereye harcadığından, * Vücudunu nerede çürüttüğünden." [Tirmizî, Kıyamet 1, (2419).]

             Yemek israfı, son derece önemli olan bir israf çeşidi. “Aç tokun halinden ne anlasın” sözünü biz değiştirelim ve açların halinden anlayan millet olalım. Pişirdiğimiz fazla yemeğimizden komşularımıza ve ihtiyaç sahiplerine vermek israf değil ikramdır, bu ikramı yapalım hem israf edip dökmek zorunda kalmayız hem ikramda bulunmuş oluruz. Resulullah يا ابا ذر! اذا طبخت مرقة فاكثر ماءها و تعاهد جيرا نك   "Ebu Zer! Çorba pişirdiğin zaman suyunu fazla koy ve komşularını da gözet. "buyurmuştur.

             Yatılı okullarda, lokantalarda, yurtlarda, otellerde, çok miktarlarda yemek pişirilen her yerde öyle çok israf var ki saymakla bitmeyecek. Günlük tonlarca yemeğin ve ekmeğin çöpe gittiği bu yerlerde israfı önlemek için tedbirler alınmalı yüzlerce insanı doyuracak yemeğin ve ekmeğin çöpe atılıp israf edilmemesi sağlanmalı, çalışmalar yapılmalı. İsraf; zengini fakir, fakiri daha fakir eden bir hastalıktır. Son olarak, enerji israfına da değinip, bitirmek istiyorum vaazımı. Çağımızın teknolojik aletlerini kullanmada su kadar elektrik enerjisine de ihtiyacımız var aydınlatma ve ısınmada buna dâhil ama biz gereken enerjiyi gerektiği kadar harcayıp geri kalanını tasarruf ediyor muyuz? İsraf etmeyelim tasarruf edelim tasarruf; alın teri kadar değerli bir kazanç olarak görülmelidir.

             Maliyeti sıfırdır. İnsanın alın terine saygı göstermek ve önem vermek anlamına gelir. Bir pirinç tanesini bile dökerken onda kaç kişinin ne kadar emeği var bilirsek herhalde tasarrufa daha çok önem verir tedbirler alırız. Zor değil hepimizin ev ve işyerlerinde tasarruf tedbirleri alması…

 Her şeyde olduğu gibi harcamalarda da en güzel davranış ölçülü olmaktır.

 Gelin hep birlikte israfı önleyelim israftan kaçınıp tasarruf edelim..   Biraz da cimriliğe değinelim

           Cimriler; Cenâbı Allah'ın cömertçe lütfettiği nimetleri, yalnızca kendilerine verildiğini zannederek, onlarda yoksulların da hakkının var olduğunu kabul etmezler. Mal ve servetin bir imtihan aracı olduğunu bilmeyenler, başkalarına da cimriliği tavsiye ederler.
قُلْ لَوْ
اَنْتُمْ
تَمْلِكُونَ
خَزَائِنَ
رَحْمَةِ
رَبِّى اِذًا
لاَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ
اْلاِنْفَاقِ وَكَانَ
اْلاِنْسَانُ قَتُورًا   " De ki: Eğer Rabbimin rahmet hazinelerine sahip olsaydınız, o zamanda harcanıp biter korkusuyla cimri davranırdınız. İnsan çok cimridir. " (17 İsra/100)İşte mallarından fakir fukaranın da hakkını verebilenler, mutluluğa kavuşmuş kişilerdir Ayette.
وَمَنْ يُوقَ
شُحَّ
نَفْسِهِ
فَاُولَئِكَ
هُمُ
الْمُفْلِحُونَ " ... Nefsinin cimriliğinden korunana gelince, kurtuluşa erenler işte böyleleridir. " (59 Haşr/9
           Allahü Teâlâ, nimetlerini Yeryüzündeki insanlara dengeli olarak vermiştir. İsraf ederek haddi aşanlar, bu dengenin bozulmasına sebep olurlar. Cimrilik yapanlar ise, mal ve serveti depolayarak yoksullara yansıtmazlar. İsra 26-27:
وَاَتِ ذَا
الْقُرْبَى
حَقَّهُ
وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ
وَلاَ
تُبَذِّرْ
تَبْذِيرًا " Akrabaya, yoksula, yolda kalmışa hakkını ver ve israfta ileri giderek boş yere, haksız yere malını saçıp savurma. اِنَّ
الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا
اِخْوَانَ
الشَّيَاطِينِ وَكَانَ

الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِكَفُورًا   Gerçekten de, malını boş yere saçıp savuranlar, şeytanlarla kardeş olurlar ve şeytan da Rabbine karşı çok büyük nankördür." Mallar da yoksulların da hakkı olduğunun bilincinde olarak infak, zekât ile nimetler ölçülü bir şekilde sarfedilmeli, ne israf ve ne de cimrilik yapılmadan orta yol izlenmelidir. Böylece Cenâbı Allah tarafından ölçülü olarak verilen rızık dengesi korunacak, toplumlarda da adalet sağlanacaktır.

www.islamdahayat.com

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler